

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Baptiste Mantuani Bucolica// seu Adulescentia in decem
aeglogas diuisa//**

Baptista <Mantuanus>

Hagnoiae, 1517

VD16 S 7197

De Continentia Sensvum

urn:nbn:de:bvb:12-bsb00004847-4

DE VITA BEATA

eremum uitupero, in qua dum Plinius secundus esset, dicebat se nihil audire quod audiuisse, nihil uidere quod uidisse poenituisse, uerū paulo periculosiorē esse affirmo, & nisi perfectis uiris appetendā, nā si sis solus ueliscq; quicq; turpe facere neminē uereberis, si cecideris nō est qui te subleuet. In cœnobio autē & quem uerearis, & qui tibi sit adiuumento ne cadas, & qui deniq; subleuet si cecideris semper habere poteris, unde Hiero. uere beatæ uitæ compos dicere solebat, funiculum triplicē tardius rumpi. ADRI. Habes ne de gentiliū historiis quicq; quod proposito nostro de silentio congruat? GI. Habeo multa quæ narrare possem, sed p̄clarum istud Xenocratis in primis habeo. Is cum forte semel in multitudine iuuenum esset, qui uitas aliorum more scq; carperent solus tacebat nec uerbum quidem expressit, & percontanti cuidam cur tam diu taceret? Rōdit se poenituisse aliquā dixisse, tacuisse uero nunq;. Iste uero cū nostris (de quibus supra mentionem feci) rite concordat, quia iccirco taciturnitatē tanto studio obseruabant, quia intelligebant & cœlū sine castitate, & castitatē sine silentio comparari non posse. Hi em̄ quæ recta intelligentia gubernantur, hi profecto habitū sunt digni qui cœlū colerent, quia mundi ab oī terrena labe repertisunt. Imponendus igitur ori nostro quidam modus ne quicq; plusq; sit necesse loquamur.

DE CONTINENTIA SENSVM

Castitatis firmissimū munimen est, exteriores cohibere sensus. Nam quicquid oculi uident, quicquid aures capiunt, quicquid manus cæteriq; sensus accipiunt, confestim cordi tanq; omnium principi nunciant, in quo omnis nostra reposita salus, quare propheta deprecabatur dicens. Auerte oculos ne uideant uanitatē. Timebat enim ne si oculi aliquid uani conspexissent & intrinsecus attulissent, mens ipsa macularetur, quā decet esse niue candidiorem. Et quia quinq; sunt sensus, longum esset unumquēq; tractare, sed quæcunq; de uno horum dicetur, eadem de cæteris dici intelligat, quicquid de uisu tactuq; dicemus, de auditu pariter & odore & sapore percipias. Conuenit igitur uisum auditum & tactū & cæteros prudenter & cū uirtute gubernari, qui nobis a deo concessi sunt, ut diuina audiamus & uideamus, & ut uisa & audita in secessu mētis arcano reponamus, & seposita non tanq; mortua teneamus, sed ut diligenter operemur & si forte quæ uideris ignoratē, debebis eum docere quæ sciueris. Nam ut inquit Augustinus, Si noueris aliquid nec uelis id alicui monstrare, nondum cognoscis quo pacto cognoscendum est, Nihil audire dum est nisi quod iustum & sanctum sit, & immortalis dei laudem resonet. Non adhibendæ sunt aures quibusdam assentationum lenociniis, quibus maxime solent capi homines, dum se tūmodo extrinsecus inquirunt, & dum magis aliorum uerbis quæ semetip̄is de se credunt. Si autem contigerit hoc pacto laudari, carmen illud Hora. memoria teneamus, Nec te decipiant animi sub uulpe latentes. Et item illud Catulli. Nos alio mentes alio cōuertimus aures, Sed quid de odore dicā: cum etiā in faty. Iuuenia. delicatus & odoribus plenus iuuenis a meretrice reprehendatur ait enim illa. Vnde hæc spirant opobalsama collo. Dic age nec pudeat dominum monstrare tabernæ, De tactu loquar nescio, non enim potest præ magni

F. BAPTISTA MANTVANVS

sudine sceleris enarrari neque quicquam est quod magis animam coinquinet & influat. Nota est Archite Tarentini sententia, dicebant enim nihil scelerius, nihil periculosius mentibus humanis a natura datum quam voluptatem. Hinc reip. subuersiones, hinc tacta cum hoste colloquia, & omnia praua consilia profluere non mentiebatur. Sunt igitur sensus omnes precipua cura coercendi, per quos tanquam per fenestras ascendit mors ad animam. Nec preclarum illud Sophoclis exemplum silentio pretereundum puto, qui sciscitatus a quodam an uenere uteretur. Dii meliora uelint inquit, libenter enim istinc tanquam ab aliqua furiosa dominatione semper fugi, sed hic sapienter respondit, Xenocrates uero sapientius egit, nam dum propter continentiam sensuum apud omnes admirabilis esset, eius discipuli tentare uoluerunt, si talem in animo continentiam habere qualem monstrabat extrinsecus. Facto itaque splendido conuiuio & preceptorem suum conuocarunt, nec alia causa nisi ut rationis eius uires largis suavioribusque perorationibus opprimerent, quod ubi factum putauerant, in lecto strato molliter eum collocabant moxque Phianim scortum nobile in cubile introduxerunt, & solus cum sola relinquitur. Oratio sceleratissime libidinis nobile propugnaculum, tunc quid tua possit uirtus explicasti. Percipite adulescentes, audite iuuenes, aures adhibete uiri & senes rationisque expertes. Vir multo uino madidus in molibus plumis cum meretrice iacet, remotis omnibus arbitris carnis incendia stimulant. Sed quia cognoscebat nihil peius, nihil turpius, & nihil quod ab immortalis deo grauius puniatur, nequaquam flectitur instar scopuli qui inter fluctus natura funditur, & undarum frequentium collisione uapulatur, nec mouetur, inconcussus mansit & immobilis. ADRI. Mirae uirtutis hominem narraſti, quia ea constantia mihi fuisse uidetur, quae etiam in martyre posset admirari. GIGO. Potest etiam Periclis exemplum praedictis adiungi, qui Sophoclae collegae suo poetae tragico ingenui pueri praetereuntis formam laudanti increpans dixit, hominis manus non solum a pecuniis lucro, sed etiam a libidinoso oculos aspectu continentes esse debere. Quid tibi Spurinam commemorem? qui non solum sensus continuit, sed etiam ne forma sua posset alicui sensus imprudenter gubernanti nocere prouidit. Dum enim intelligeret eximium decorem suum tanquam libidinis irritamentum multis obesse, correpto cultro nares, labia, supercilia, mentum genasque recidit, qui quia paganus & gentilis erat, maiore admiratione prosequendus est. Studeamus igitur forti inuictoque animi robore sensus nostros sic continere, ut per eos nil nisi quod nobis immortalis uitae spem repromittat exerceamus. Veniendum nunc est ad premii futuri considerationem.

DE PREMII FUTURI CONSIDERATIONE.

Equidem filii Adriane libidinis continentia non parum laboris & sudoris praeseferre uidetur, praesertim in adulescente, quam rem animaduertens ille rerum conditor immortalis deus magnitudinem laboris copiosa mercede pensauit. Sed quo grauior est labor, tanto maius est premium. Fortiori militi & quae periculosa in belli seruire pertulerit, praecipuo quodam praeter caeteros coro